

nr	werkveld	cluster	doel	niveau			
32103	Algemene vaardigheden en attitudes		Verschillen onderscheiden in geluid, geur, kleur, smaak en voelen.	herhalen			
32104	Algemene vaardigheden en attitudes		Gericht waarnemen met alle zintuigen en die waarnemingen op een systematische wijze noteren.	herhalen			
32105	Algemene vaardigheden en attitudes		Onder begeleiding, minstens één natuurlijk verschijnsel dat ze waarnemen via een eenvoudig onderzoek toetsen aan een hypothese.	herhalen			
32106	Algemene vaardigheden en attitudes		Een houding van zorg en respect voor de natuur.	herhalen			
32202	Levende natuur	Planten	De belangrijkste delen van planten (wortel, stam/stengel, tak, knop, loofblad/naald, bol, knol) aanduiden, benoemen en in eigen woorden de functie ervan uitleggen.	bereiken			
32203	Levende natuur	Planten	De belangrijkste delen van planten (ook bloem, meeldraad, stamper, vrucht) aanduiden, benoemen en in eigen woorden de functie ervan uitleggen.	aanzetten			
32206	Levende natuur	Planten	Planten met elkaar vergelijken op basis van minstens 1 gegeven criterium (bijv. vorm, kleur, vindplaats, vruchten, bloemen, eetbaar/niet eetbaar, nuttig/niet nuttig voor de mens ...).	bereiken			
32207	Levende natuur	Planten	Een eigen ordening aanbrengen en deze ordening verantwoorden.	bereiken			
32210	Levende natuur	Planten	De groeistadia noteren in een groeitabel (bijv. tuinkers, tuinboon ...).	bereiken			
32211	Levende natuur	Planten	Aangeven dat voor de bevruchting van zaadplanten bestuiving nodig is en dat dit meestal door de wind of door insecten gebeurt.	aanzetten			
32212	Levende natuur	Planten	Aangeven dat zaadplanten zich voortplanten door middel van zaden.	aanzetten			
32213	Levende natuur	Planten	De levenscyclus van één zaadplant beschrijven (bijv. bestuiving, groei van de vrucht, vrucht, verspreiding zaad, ontkiemen, groei ...).	aanzetten			

nr	werkveld	cluster	doel	niveau			
32214	Levende natuur	Planten	Bij planten eenvoudige verzorgingshandelingen uitvoeren en verwoorden.	herhalen			
32215	Levende natuur	Planten	Aangeven dat planten beter groeien als ze gewied, bemest ... worden.	bereiken			
32216	Levende natuur	Planten	Proefondervindelijk vaststellen dat een plant water, lucht, licht, een geschikte temperatuur en voedingsstoffen nodig heeft om te kiemen en te groeien.	aanzetten			
32217	Levende natuur	Planten	Bij de verzorging van planten nagaan of de voorwaarden inzake voedingsstoffen, water, lucht, licht, beschutting, temperatuur ... vervuld zijn.	aanzetten			
32218	Levende natuur	Planten	Enkele voorbeelden geven van producten en grondstoffen die afkomstig zijn van planten (ons voedsel, hout, rubber, kurk ...).	herhalen			
32219	Levende natuur	Planten	Aangeven dat planten en zwammen soms nuttig, soms gevaarlijk zijn voor de mens (giftige planten, giftige paddenstoelen ...).	herhalen			
32220	Levende natuur	Planten	Illustreren dat de mens de aanwezigheid van planten in zijn omgeving beïnvloedt (bijv. akkerbouw, tuinen, parken, bermen, poelen, vijvers, beken ...).	aanzetten			
32302	Levende natuur	Dieren	Veel voorkomende dieren uit onze streken herkennen en benoemen.	bereiken			
32305	Levende natuur	Dieren	De verschillende stadia van de ontwikkeling van dieren vanaf de bevruchting tot volwassen dier verwoorden (bijv. ei-kuiken-kip, van ei tot vlinder ...).	herhalen			
32308	Levende natuur	Dieren	Verschillende dieren uit hun omgeving met elkaar vergelijken op basis van minstens 1 gegeven criterium. Bijv. m.b.t uitzicht (huidbedekking, poten ...), wat ze eten (planteneters, vleeseters, alleseters), voortplanting (levendbarend, eieren leggend ...) ...	bereiken			
32310	Levende natuur	Dieren	Eenvoudige determinatietabellen van dieren hanteren en interpreteren.	aanzetten			

nr	werkveld	cluster	doel	niveau			
32312	Levende natuur	Dieren	Met voorbeelden illustreren hoe dieren soms nuttig, soms schadelijk kunnen zijn voor de mens (boerderijdieren, insecten, ongedierte ...).	bereiken			
32314	Levende natuur	Dieren	Eenvoudige verzorgingshandelingen bij dieren uitvoeren en verwoorden.	herhalen			
32315	Levende natuur	Dieren	Bij de verzorging van dieren verwoorden welke voorwaarden inzake voedsel, water, lucht, bewegings- en slaapruimte, beschutting, hygiëne ... moeten vervuld zijn.	aanzetten			
32401	Levende natuur	Ecosystemen	Uit minstens twee verschillende biotopen uit hun omgeving enkele veel voorkomende organismen (planten, dieren, zwammen) opnoemen.	bereiken			
32402	Levende natuur	Ecosystemen	Met voorbeelden illustreren dat planten aangepast zijn aan hun biotoop (veel of weinig licht, soort bodem ...) en aan het klimaat (temperatuur, neerslag ...).	aanzetten			
32403	Levende natuur	Ecosystemen	Bij dieren kenmerken opsommen waardoor hun aangepastheid blijkt aan o.m. de voeding (bijv. gebit, scherpte van de tanden, grootte van het dier, snelheid ...), het klimaat, de seizoenen (bijv. vacht, winterslaap, voedsel stockeren, vogeltrek ...) en hun vijanden (bijv. snelheid, schutkleur, zintuigen ...).	aanzetten			
32404	Levende natuur	Ecosystemen	Aangeven dat voeding als energiebron nodig is voor de ontwikkeling, de instandhouding en het functioneren van organismen.	bereiken			
32407	Levende natuur	Ecosystemen	Enkele bedreigde diersoorten benoemen en de oorzaak van de bedreiging in eenvoudige bewoordingen aangeven.	bereiken			
32408	Levende natuur	Ecosystemen	Aangeven dat natuurdomeinen noodzakelijk zijn om een aantal planten en dieren op langere termijn te laten overleven.	bereiken			
32504	Levende natuur	Het menselijk lichaam	Een aantal kenmerken eigen aan de ontwikkelingsfases benoemen (bijv. het wisselen van de tanden, veranderingen tijdens de puberteit, grijs worden, groeien ...).	aanzetten			

nr	werkveld	cluster	doel	niveau			
32508	Levende natuur	Het menselijk lichaam	Een aantal middelen van anticonceptie opsommen: pil, condoom, sterilisatie ...	aanzetten			
32512	Levende natuur	Het menselijk lichaam	Een aantal organen die betrokken zijn bij de ademhaling, spijsvertering en bloedsomloop lokaliseren en benoemen. (bijv. longen, hart, slokdarm, maag, darmen, slagaders, aders ...).	aanzetten			
32603	Niet-levende natuur	Weer	Dagelijks eenvoudige weerslementen benoemen en noteren op een zelf opgestelde weerkalender.	bereiken			
32605	Niet-levende natuur	Weer	Vergelijkingen maken tussen de verschillende seizoenen aan de hand van waarnemingen over een periode van bijv. drie weken.	bereiken			
32606	Niet-levende natuur	Weer	Een eenvoudige weersvoorspelling (bijv. radio, tv, krant, internet ...) interpreteren in functie van het plannen van een uitstap, kledijkeuze ...	aanzetten			
32607	Niet-levende natuur	Weer	Met behulp van meetinstrumenten de windrichting bepalen (hoofdwindstreken).	herhalen			
32608	Niet-levende natuur	Weer	Met behulp van meetinstrumenten de windrichting bepalen (ook tussenwindstreken).	bereiken			
32612	Niet-levende natuur	Weer	De temperatuur op de thermometer aflezen (minimum- en maximumtemperaturen).	bereiken			
32613	Niet-levende natuur	Klimaat	Met voorbeelden illustreren dat het weer invloed heeft op het gedrag van de mens (aangepaste kledij ...).	herhalen			
32617	Niet-levende natuur	Hemellichamen	Uitleggen en demonstreren aan de hand van concreet materiaal dat de aarde in 24 uur rond haar eigen as draait en hierdoor dag en nacht ontstaan.	bereiken			
32618	Niet-levende natuur	Hemellichamen	Uitleggen en demonstreren aan de hand van concreet materiaal dat de aarde in 365 dagen rond de zon draait en hierdoor de duur van een jaar bepaald wordt en de seizoenen bij ons ontstaan.	aanzetten			

nr	werkveld	cluster	doel	niveau			
32621	Niet-levende natuur	Natuurlijke verschijnselen	Enkele natuurlijke verschijnselen m.b.t. temperatuur beschrijven: uitzetten en krimpen, smelten en stollen, verdampen en condenseren.	bereiken			
32622	Niet-levende natuur	Natuurlijke verschijnselen	Enkele natuurlijke verschijnselen m.b.t. vloeistoffen beschrijven: druk, opwaartse kracht, verbonden vaten, drijven en zinken, oplosbaarheid.	aanzetten			
32623	Niet-levende natuur	Natuurlijke verschijnselen	Enkele natuurlijke verschijnselen m.b.t. magnetisme en licht beschrijven: kompasnaald, licht en schaduw ...	aanzetten			
32624	Niet-levende natuur	Natuurlijke verschijnselen	Van minstens één natuurlijk verschijnsel dat ze zelf waarnemen in eigen bewoording een hypothese formuleren en deze via een eenvoudig proefje toetsen en hierover verslag uitbrengen aan de groep.	aanzetten			
32627	Niet-levende natuur	Materialen	Aan de hand van een al dan niet zelf gevonden eigenschappen (bijv. sterkte, hardheid, brandbaarheid, weerbestendigheid, veerkracht, gewicht, absorptievermogen, drijfvermogen, stroomgeleiding, warmtegeleiding, oplosbaarheid, mengbaarheid) veel voorkomende grondstoffen en materialen ordenen.	herhalen			
32628	Niet-levende natuur	Materialen	Voorbeelden geven van recycleerbare materialen.	bereiken			
32703	Gezondheidseducatie	Voeding	Verwoorden dat voedingsgewoontes gezond of ongezond kunnen zijn (bijv. niet eenzijdig, met mate, regelmaat ...).	herhalen			
32704	Gezondheidseducatie	Voeding	Aangeven dat een evenwichtige voeding nodig is om te groeien, te bewegen en goed te functioneren.	herhalen			
32705	Gezondheidseducatie	Voeding	Voedingsmiddelen en voedingsstoffen ordenen in een schematische voorstelling (bijv. voedingspiramide, klavertje vier ...).	bereiken			
32706	Gezondheidseducatie	Voeding	Een aantal elementen in verband met voeding aangeven die de kans op ziekten verhogen (bijv. vervaldatum, versheid en bewaring van voedsel, hygiëne ...).	aanzetten			

nr	werkveld	cluster	doel	niveau			
32707	Gezondheidseducatie	Voeding	Ongezonde voedingsgewoontes bij zichzelf herkennen, bespreken en eventueel veranderen (bijv. een evenwichtig menu samenstellen).	aanzetten			
32711	Gezondheidseducatie	Lichaamshygiëne	Goede gewoonten tonen in hun dagelijkse hygiëne en eenvoudige handelingen uitvoeren die daarvoor nodig zijn (bijv. wassen, toiletgebruik, haarverzorging, handhygiëne, tandhygiëne, hygiëne eigen aan de puberteit ...).	herhalen			
32712	Gezondheidseducatie	Veiligheid	Signaleren wanneer er gevaar dreigt of iemand in gevaar is. (bijv. als iemand bloedt, bewusteloos is, met lucifers wordt gespeeld ...).	herhalen			
32713	Gezondheidseducatie	Veiligheid	In een noodsituatie adequaat reageren door hulp van volwassenen in te roepen.	herhalen			
32714	Gezondheidseducatie	Veiligheid	Gangbare pictogrammen in verband met gezondheid en veiligheid herkennen (bijv. nooduitgang, chemische producten, medicijnkastje ...).	bereiken			
32715	Gezondheidseducatie	Veiligheid	Evacuatieregels toepassen bij brandalarm op school.	herhalen			
32716	Gezondheidseducatie	Veiligheid	Illustreeren met een eigen voorbeeld dat het nemen van voorzorgen de kans op ongevallen vermindert.	bereiken			
32719	Gezondheidseducatie	Omgaan met ziektes, handicaps en verslaving	Verwoorden dat ze door inname van en/of contact met sommige producten en planten ziek kunnen worden.	herhalen			
32721	Gezondheidseducatie	Omgaan met ziektes, handicaps en verslaving	Situaties en gedragingen herkennen die schadelijk of bevorderlijk kunnen zijn voor hun gezondheid. (bijv. overdadig lawaai, (on)aangepaste kledij, medicatiegebruik ...).	aanzetten			
32722	Gezondheidseducatie	Omgaan met ziektes, handicaps en verslaving	Aangeven dat bepaalde ziekteverschijnselen en handicaps niet altijd kunnen worden vermeden.	bereiken			

nr	werkveld	cluster	doel	niveau			
32802	Milieueducatie		Afval deponeren in de daarvoor bestemde opslagmogelijkheden in de klas en de school (bijv. papier, karton, glas, gft, pmd, batterijen, inktpatronen ...).	herhalen			
32803	Milieueducatie		Aan de hand van voorbeelden illustreren hoe afval wordt verzameld, gesorteerd, en gerecycleerd.	bereiken			
32804	Milieueducatie		Voorbeelden geven van afvalbesparende/afvalvergroten (leef)gewoontes.	bereiken			
32805	Milieueducatie		Acties bedenken die zij zelf kunnen uitvoeren om milieubewuster om te gaan met afval, water, energie.	aanzetten			
32806	Milieueducatie		Eenvoudige voorbeelden geven van situaties uit hun eigen leefwereld of de actualiteit die lucht-, water- of bodemvervuilend of – aantastend zijn.	aanzetten			